

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

»Danica« izhaja vsak petek na celi pol in velja po pošti za celo leto 7 kron, za pol leta 3 krone 50 vinarjev, za četrto leta 2 kroni. V tiskarni sprejemana za celo leto 6 kron, za 1/2 leta 3 krone, za 1/4 leta 1 krono 50 vin., ako bi bil petek praznik, izide »Danica« dan poprej.

Tečaj LIII.

V Ljubljani, 9. novembra 1900.

List 45.

Njega čakam.

Majhna . . . majhna
In še manjša kot Čahej
Dvignila se mi je duša
Na drevo zelenih vej.

Na drevesu
Svetih upov
Čaka Njega.
Izza gore
Gleda zadnji solnčni svit . . .

Morda pride
In ji reče:
Stopi doli,
Danes pojdem
V tvojo hišo prenočit . . .

Miroselski.

Cerkve in zvonovi v dekaniji Kranj.

(Dalje.)

XIII.

Predoslje.

Podružnice.

I. Britof.

Izraz »Britof« pač ni družega kakor nemški »Friedhof«. V začetku 17. stoletja nahajamo zapisano »Britthof«. Pri popravi cerkve (1888) so izkopali več človeških kosti, iz česar sklepamo in kar je tudi med ljudstvom obče znano, da je bilo tukaj nekdanje pokopališče, kamor so nosili od daljnih krajev mrličje pokopavat.

Sv. Tomo, soseskin varuh in cerkveni zavetnik, je bil Gospodov apostol. Ko mu Izveličar po vstajenju očita njegovo nevero, tedaj izpriča Tomo Kri-

stovo božanstvo z markantnim vzklicem: »Moj Gospod in moj Bog!« Od tega časa mu je vera tako trdna, da je pripravljen vse za njo storiti. Potrjen po sv. Duhu jo oznanjuje brez strahu divjim narodom, pravijo, da ga je celo v Kino in na Japonsko privedla apostolska gorečnost. Obče se trdi, da je mučen tudi umrl za sv. evangelij, toda ni znano, kje in kako. V velikonočni pesmi, o kateri sodijo veščaki, da je bila spisana krog l. 1430, se omenja sv. Tomo s sledečimi vrsticami:

Sveti Tomash neveren bil,	Jesus Tomasha je svaril,
Ta je kumaj tiga dobil,	De je on taku kafsán bil,
De je vidil prou Jesufa,	De nej bil poprej veruval.
Tiga shivga Christufa.	De je on od srčerti bil vstal.
Kyrie eleifon.	Kyrie eleifon.

Tedaj je Tomash sedaj sposnal,
Inu is vere taku djál:
O Gospud moj inu Bug moj,
Daj mi de jeft bom vfelej tvoj.
Kyrie eleifon.*)

Stara cerkev je imela raven strop in lopo pred vhodom. Sezidali so jo 1512, kakor kaže letnica na oboku gotskega svetišča. Pet let pozneje jo je posvetil kaprulanški škof Daniel de Rubeis (1517). Svetišče je ostalo do danes, a ladijo so podrli in prizidali novo s svodom po pozno-gotskem načinu (1888). Pri tem delu jim je bila vzorec cerkev sv. Fabijana in Sebastijana v Kranju (Pungrt), toda obok je postal preveč ploščat. Sedanji stavbarji in zidarji pač radi pripoznajo, da je težko posnemati vzneseni gotski slog, in da je v tem oziru srednji vek visoko nad njimi. — Oltarji so delani po okusu 17. stoletja v barok-slogu

*) Trubarjeva slovenska pesmarica iz l. 1584 z naslovom: »Ta celi Catechismus«. Lastnina licejalne knjižnice v Ljubljani.

z mnogimi okraski, izmed katerih so posebno značilne lične rezbarije in mnogoštevilne angeljske glave. Veliki oltar sv. Toma ima letnico 1680, stranska dva sta še starejša (1661). V oltarju na moški strani je sv. Leonard, v oltarju ženske strani so častili nekedaj sv. Nežo in sv. Agato, sedaj je posvečen Materi božji. — V žagradu hranijo staro navikulo (posodo za kadilo) s pozlačenim stojalom in z napisom: „Hilf sancta Ana Selbdrit. 1520.“ Sv. Ano so kot Marijino mater in Jezusovo staro mater zelo častili, odtod njen naslov Selbdrit, ker je tretja v rodovini mogočna pomočnica v raznih potrebah.

Ko je dobila corkev l. 1888 novo gotsko ladijo, dali so tudi stolpu gotsko obliko. Največ zaslug ima pri tem podjetju ključar in posestnik Ivan Zabret (Šengar), ki je poleg tega še veliki zvon daroval cerkvi, da visé sedaj v stolpu štirje zvonovi s premerom 116 : 91 : 77 : 49 cm. Prvi trije pojejo v trdem trizvoku e-gis-h = 1, 3, 5, mali ima glas \bar{g} .

Veliki zvon s podobami: Marijino oznanjenje, sv. Josip, sv. Tomo. Ob krilu čitamo: LE VABI TRIKRAT, ZVON GLASAN, ČASTIT MARIJO VSAKI DAN. DAR JANEZA ZABRET, KLJUČARJA. Teža 8495 kg, zvonar Albert Samassa 1899.

Drugi iz Ivan Jak. Samassove livarne l. 1792. Sv. Trojica, Krist na križu, Marija kraljica z Jezusom v naročju.

Tretji z napisom: S. CRUX MISERERE NOBIS. (Sv. križ usmili se nas). Marija s sklenjenimi rokami, sv. Florijan, sv. Ahacij v vojaški opravi, poleg njega snop. Na zvonovih 18. stoletja je mnogokrat upodobljen sv. Ahacij, katerega so častili kmetovalci kot zavetnika zoper točo, odtod snop za simbol. Dandanes menda ni več tako poznan, kakor nekedaj. Zvonar Ivan Jak. Samassa 1778.

Mali zvon je ostal iz starodavne preteklosti. Letnica 1488 priča, koliko vekov se že razlega njegov glas iz stolpovih lin. Kakošen izpremen se je že vršil v tem dolgem času! Postranska višina mu je tako velika kakor premer v spodnjem krilu (50 : 49 cm) zato ima stegnjeno podolgovato obliko. Kinča ga majhena podoba sv. Andreja s postranskim križem, morebiti je bil vlit za cerkev sv. Andreja v bližnjih Goričah? Podoba obdajata viteza v železni opravi s škitom in zastavo v roki. Okoli zgornjega roba se vrstita v vsem krogu pes in zajec. Slični okraski se nahajajo na malem zvonu pri podružnici Mevkuš (župnija Gorije). Tudi premer 49 cm in glas \bar{g} je obema zvonovoma enak. Po teh znamenjih sodimo, da sta oba iz ene livarne, vprašanje je samo: iz katere?

Zupnik Josip Lavtižar.

(Dalje prihodnjic.)

Misli za mesec vernih duš.

Sveta in dobra je misel moliti za mrtve, da bi bili rešeni grehov.“ (II. knjiga Makabejcev

12, 46.) Ta opominj daje katoliška cerkev vsem svojim vernikom za mesec november. Praznik vernih duš je že jako star. Sv. Odilon, opat klinjiški (Clugny), je zapovedal l. 998, da se mora v njegovem samostanu obhajati vsako leto 2. novembra spominj vseh umrlih duš. Katoliška cerkev je z veseljem odobravalala to navado in je tekom časa sama določila, da mora ves katoliški svet praznovati 2. november kot „vseh vernih duš dan.“ Mislim, da mi ni treba dokazovati, zakaj uprav v jeseni obhajamo „vseh vernih duš dan“. Le poglejmo nekoliko naravo, kako vse hira in umira. Listje na drevju porumeni in odpada, travniki porujave, polje je prazno in pusto, dnevi so megleni in nekako žalobni, vse mineva in umira, vse spominja, kako ničeven je ta svet. S telesno smrtjo vse mine: bogastvo, čast, slava, ostane le neumrljiva duša, katero čaka srečna ali nesrečna večnost. Mnogokatera duša se mora leta in leta pokoriti v vicah za svoje lahkomisljene grehe. In kadar, dragi bralec, obišeš v mesecu novembru pokopališče ali kadar vidiš duhovnika v črnem oblačilu pred oltarjem, tedaj pojdi v duhu v vice k trpečim bratom in sestram, glej njih grozovite muke in skleni jim pomagati.

Krščanski umetniki slikajo duše v vicah v velikem plamenu. V tem hudem plamenu se očiščujejo duše svojih grehov. Mnogi cerkveni očetje in bogoslovci uče, da se ogenj v vicah razločuje od ognja v peklu v tem, da ni več en. Nič nečistega ne gre v nebesa, zato se mora vsak najmanjši madež očistiti, predno more duša iti v večno veselje. Kaj ne, dragi bralec, ako si žalosten in zapuščen ali sploh, ako ti je kaj trpeti, kako ti je bolj dolg čas, nego kadar ti veselje navdaja srce. A vprašam sedaj, kdo je bolj zapuščen, kdo več trpi nego duše v vicah? Obdaja jih grozovit ogenj, njih roke in noge so zvezane z žarečimi okovi in poleg tega neizmerno hrepene gledati božje obličje.

Ker si duše v vicah same ne morejo pomagati, tedaj je naša sveta dolžnost, da jim pomagamo, kolikor jim moremo. — Ne zabimo pri tej priliki Device Marije, zakaj tudi ona je na našo priprošnjo mogočna pomočnica ubogim dušam v vicah. O nji govori sv. Pismo: „Profundum abyssi penetravi, in fluctibus maris ambulavi. Globočino prepada sem prehitela in sprehajala se po valovih morja“. Kako je to morje? To ni navadno morje, ampak to je goreče morje. Po tem morju hodi Marija in pomaga nesrečnim potopljenecem iz ognjenih valov. Sv. Bernardin Sijenski pravi:

„Blažena Devica Marija rešuje svoje častilce iz grozovitih bolečin in muk, saj pravi sama: Po valovih morja sem se sprehajala“. Jezus Krist sam je, kakor beremo v razodetju sv. Brigite, rekel Mariji Devici: „Ti si moja Mati in tolažnica onih, ki so v vicah.“

Iz tega je razvidno, da moremo in tudi moramo dušam v vicah pomagati. To pa tudi prav lahko učinimo z molitvijo, postom in drugimi dobrimi deli. Pomagamo jim tudi, ako damo sv. maše opraviti za nje, ako jim darujemo sv. obhajilo, dobivamo za-nje popolnih in nepopolnih odpustkov. Zelo dobro in prav je, da molimo ves mesec november sv. rožni venec dušam v vicah v pomoč. S temi in enakimi sredstvi veliko olajšamo hude muke svojim bratom in sestram v vicah, saj so nam duše hvaležne in v povrnitev prosijo za nas Boga.

Pobožno opravilo za umrle.

Pet očenašev in češčenih Marij z dostavkom: „Prosim te, pridi svojim služabnikom na pomoč, katere si odrešil s svojo dragoceno krvjo.

Gospod, daj jim večni mir in pokoj, in večna luč jim naj sveti. Amen.“ (Enkrat na dan 300 dni odpustkov, za ves mesec popolen odpustek. (Pij VII. 6. febr. 1817.)

— k —

Ugovori in odgovori.

Franosko napisal Abbé de Ségur.

(Dalje.)

XXVIII.

Čemu govoriti latinski?
Čemu v tujem jeziku?

Odgovor: Propoveduje se povsod v domačem jeziku in to je dovolj. Kar se pa tiče sv. maše, ki je pravzaprav služba božja, tedaj je pač ljudstvu vse eno, naj se zakramentalne besede, ki se itak izrekajo natihoma, izgovarjajo slovenski, latinski ali hebrejski.

Dovolj je, da se cerkvene molitve prevajajo v domače jezike in da so pripravne tudi molitvene knjige za vsak stan in starost.

Sicer so pa vsakemu katoličanu že toliko poznati obredi pri sv. maši, strežnikova pozvanjanja, mašnikova premikovanja i. dr. . . . da ve, kaj se na oltarju godi in da lahko sledi mašniku pri sv. maši.

Pomisli vendar, dragi prijatelj, kako vzvišena in veličastna je misel, da ima vesoljna cerkev eden skupni jezik!

Po celem svetu, kamor pride katoličan, je kakor da bi bil doma. Ako si v najbolj tuji deželi med najbolj tujim narodom v cerkvi, tedaj ti

ni prav nič tujega. Če torej stopiš v cerkev, slišiš, kar si slišal v domovini. Pobratimstvo, ki nastaja iz enega skupnega cerkvenega jezika, je neka skrivnostna in močna vez.

Tudi moramo priznati, da je latinski jezik zares jasen, lep in veličasten jezik. Ne samo to, da je latinski jezik, — jezik nekdanjih svetovnih premagovalcev, Rimljanov, ampak postal je tudi jezik civilizacije, jezik znanosti, — in radi tega se sme imenovati kralj jezikov, in ne po nezasluznem mu gre to dostojanstvo, da je jezik vere.

Naša sv. vera je neizpremenljiva, in uprav radi tega bi jej težko ugajal jezik, ki se vedno izpreminja. (Vsak živ jezik se več ali manj izpreminja). Vsakdo, ki se je le nekoliko učil, dobro ve, koliko se današnji slovenski jezik razločuje od onega, ki se je pred več stoletij govoril. Bere naj na pr. samo brzinške spomenike, in prepričal se bode, da je res tako.

Razun teh izprememb, ki se dogajajo v živih jezikih, so še druge, ki so zelo važne. Tekom časa se jezik tako izpreminja, da dobe nekatere besede popolnoma drug pomen. Ako bi torej cerkev uvedla domačo govorico v liturgijo, lahko bi nekateri lepi liturgični izrazi s časom izraževali smešne, nedostojne stvari.

Oglejmo si stvar, od katere strani hočemo, cerkveni jezik mora biti neizpremenljiv. In zato rabi cerkev latinski jezik.

Sicer pa katoliška cerkev dovoljuje vstopa tudi drugim jezikom v liturgijo, tako na pr. smo upravi Slovani s tem počasteni, da se tuintam v staroslovenskem jeziku speva ali bere sv. maša. — Samoumevno se je moglo dovoliti to le mrtvem jeziku, kar je na pr. staroslovenski — saj ga nikdo več ne govori. A. M.

(Dalje prihodnjič.)

V spominj † dr. Ivanu Juvanu.

Nemili grob nam je zopet zagrnil v svoje krilo eno najidealnejših, najblažjih src, zagrnil nadarjenega mladeniča.

Že drugič smo se letos zbrali v obilnem številu na tužnem kraju pokopališča in izročili zemlji tovariša, katerega smo spoštovali, prijatelja, katerega smo ljubili, uzor, katerega smo skušali posnemati.

Koga ni pridobila njegovega ljubeznjivega vedenja tajna moč, komu ni njegova globoka ponižnost vdihnila odkritosrčnega spoštovanja? Od dobe dijaških let, od onih gimnazijskih let, ko se začne razvijati mlado življenje napredujoč bolj in bolj v kreposti in čednosti — od onih idealnih let živeli smo skupaj, učili se skupaj, igrali skupaj, zabavali se skupaj, po svoje modrovali skupaj — skupaj se celo včasih sprli — pa ne za dolgo. Skupaj smo dovršili gimnazij, skupaj smo se navduševali za uzore, za večno mlade uzore, isti smoter smo si izvolili — stan duhovniški, stan popolnosti in idealov. Pripravljal se je na ta vzvišeni stan blagi Ivan ob viru krščanstva in resnice v večnem Rimu, mi v središču dežele naše, a vedno združeni v težnjah za blagim, lepim in resničnim, združeni v molitvah, združeni v spominjih, združeni tudi pismeno.

Dvakrat se je še vrnil naš Ivan iz mesta svojih želja in svoje sreče v domovino, sicer poln upov za bodočnost — a že je nosil v sebi kal bolezni, kal smrti. Prihital je v domovino v svoj rojstni kraj iskat zdravja, pa našel je slednjič mir, oni globoki mir, ki preseli neutešljivo dušo človeško tje v deželo hrepenjenja in srčnih želja.

V romantiškem domačem kraju, tam pod strmo, dvoglavo Šmarino goro, kjer je prejela njegova duša prve utise, tam je našel svojo idealno smrt, tam spi to blago srce, tam počiva to po popolnosti hrepenече bitje smrtno spanje; duh pa bdi pri Očetu, pri viru in začetku resnice.

I.

Mladenič blagega spominja, s cela izvanredne nadarjenosti, vzgledne pridnosti, srčne pobožnosti. Ivan Juvan se je porodil 19. decembra 1878. v Srednjih Gameljnih župnije Šmartino pod Šmarino goro. V divni naravi krasnega domačega kraja, kako bujno se je razcvitalo to življenje! Dobri stariši so precej iz početka skrbeli malemu dečku za dobro vzgojo, ki mu je bila izvrstna podlaga za poznejše vzgojevanje na srednjih šolah v Ljubljani in na visokih šolah v Rimu Oče njegov, mož velike vstrajnosti in stroge natančnosti 'udi v malenkostih, je vcepil že mlademu teh lepih in posebno prihodnjemu dijaku neprecenljivih lastnosti. Vztrajen je bil naš Ivan ves čas svojih študij, pa tudi v malih stvarih natančen. Nam, njegovim sogojencem, večkrat ni bila všeč njegova natančnost in radi smo mu v svoji porednosti kaj ponagajali.

Dasi pa je natančnost in vstrajnost zelo potrebna, da kdaj vtrdi in ojekleni moški značaj, sama vendar še ne zadostuje, treba je tudi gojiti tistih lastnosti ki blaže srce. Teh pa mu je vcepila njegova blaga mati. Položila mu je v srce čut ljubezni in prijenljivosti, čut milobe in samozatajevanja. Koliko so mu potem koristile te lastnosti kot podlaga za nadaljno izobraževanje duha in srca!

Ko je nekoliko vzrastle, poslali so ga stariši v šolo. Kakor se pa ob takih prilikah rado zgodi, zgodilo se je tudi tukaj. Razven njegovih starišev, zanimali so se za mladega dijaka posebno njegovi sorodniki. Velikodušni njegov stric, nadžupnik dobrepoljski, Andrej Ramoveš se je poleg brata mu poljanskega župnika Jerneja Ramoveš, najbolj zavzel za mladega bistrega Ivana. Njima obema gre najprej čast, da je mladi Juvan tako uspešno pričel in nadaljeval svoje nauke hrepenječ vedno po njemu tolikanj ljubem smotru — po stanu dubovniškem.

Pa dolga je pot in nevarnosti velike, predno postane duhovnik. Koliko truda, koliko vstrajnosti je treba slovenskemu dijaku, koliko izkušnjav premagati, predno konča srednje šole, gimnazijo! Kakor valovito morje se mi zdi dijaško, večinoma viharo življenje. Le tisti doseže svoj namen, kdor se pogumno bori z valovi in se poprime trdne skale v tem valovju; skale žive vere, trdnega zaupanja in žilave vstrajnosti. Za blage, nadebudne in bistre mladeniče pa je v tem nevarnem dijaškem življenju pripravljen čoln, ki jih gotovo reši, ki jih gotovo pripelje do zelenega smotra, ako le hočejo sami. Pa kje je ta čoln in kdo je pogumni krmar?

Dobro je vedel zanj naš Ivan, ni mu bilo neznan, da je ta čoln oni uzorni zavod sredi naše

dežele, ki je vzgojil že toliko mladeničev v izvrstne duhovnike, da je ta zavod zavetišče angeljskega mladeniča sv. Alojzija, da je ta čoln ljubljansko Alojzijevisče.

Po odlično dovršeni drugi šoli se je pozval do vodstva tega zavoda in poprosil za vsprejem. Vodstvo je takoj spoznalo, da je v tem dečku kaj več od navadnega gimnazijca, zato ga je priporočilo škofijstvu in bil je sprejet v zavod kot dvanajstleten tretješolec pod vodijem Tomo Zupanom. Nade, ki so jih gojili o njem predniki, so se jele hitro uresničevati. S svojo vstrajnostjo, nadarjenostjo in marljivostjo se je izmed sošolcev naš Ivan najbolj odlikoval; s svojim prikupljivim vedenjem pa je kmalu osvojil srca vseh.

Kolikokrat smo stali gojenci v učni sobi, ko nas je g. vodija izpraševal iz grščine. Res, za tretješolca sprva ni lahek ta jezik. Izgovarjava, naglas, pisava, to že da mnogo dela, še več pa se je treba truditi, da ostanejo nelahke besede tega jezika v mladi glavi. In kolikokrat vendarle kaj uide! Zato je treba vedno in vedno ponavljati. Stojč torej zvečer v našem polkrogu, izpraševal nas je g. vodija. Ne rečem, dobro smo odgovarjali večinoma vsi. A kaj si morem, če kaka beseda kar po sili izgine iz spominja? Pa glejte, naj smo tudi vsimolčali na vprašanje, Juvan je vselej prav odgovoril. Če je g. vodija tudi bil prisiljen zdaj onemu naložiti malo kazen v prijazen spominj za veliko nevednost v grškem jeziku, našemu Ivanu kazni ni bilo usojene nikoli. Pripomniti pa je — da je bil redek, ali pa da ga sploh ni bilo, ki bi ne bil použil vodija Zupanove grške kazni.

In kako je odgovarjal v drugih predmetih! Naj je bil na vrsti veronauk ali zgodovina ali prirodoslovje ali kaj drugega — prišel ni v zadrego. Njegov profesor je trdil, da se mu je kar čudil na njegove odgovore: „bili so res nekaj posebnega, nenavadnega“.

V tej svoji gorečnosti za znanstvo vstrajal je celo svoje življenje. Neprenehoma pa se je tudi trudil, da s starostjo vedno bolj napreduje tudi v spoznanju najvišje Resnice — svojega Boga. Juvan je bil eden tistih redkih dijakov naše dobe, ki pri vsem svojem trudu in učenju ni iskal samo tega, kar navadno iščejo, golega znanstva, gole vede; on si je, kjerkoli je kaj novega spoznal in čim več je spoznal, tem bolj razširil obzorje svojega duha glede zadnjega vira vsega znanstva, glede Boga, prepričan, da je treba vse minljivo in časno precenjevati in presojevati „sub specie aeternitatis — glede večnosti“.

Vstrajnost in odločnost, to je kazal blagi pokojnik v vsem svojem življenju. Ko se je oglasil hišni zvonec, niti trenotek ni pomišljal, ampak hitro je šel tje, kamor ga je klical glas. Prvi v šolo, prvi iz šole, živel je s svojimi knjigami v nerazrušljivem prijateljstvu.

A ni lahko tako življenje, kjer je dan enak dnevu in truda toliko in je vendar treba z jednako merno in železno vstrajnostjo težiti za določenim smotrom, toda jeklenost Juvanova je premagala vse in tako se mu je dan za dnevom množilo znanje in širilo spoznanje, bistril se mu razum in se mu utrjeval značaj ter blažilo srce.

Kolikor je človeku le mogoče, postal je v vsakem oziru omikan in dozorel, ko je koncem gimnazijskih

študij v 19. letu svoje dobe — vsa leta prvi med svojimi tovariši — napravil zrelostni izpit, se vé da z odliko.

II.

Z izvrstno dovršenimi gimnazijskimi nauki je bil prvi jako važni korak storjen do onega smotra njegovega življenja, za katerim je tako hrepenel: odprta mu je bila pot v duhovski stan. Da bi se pa tako nadarjen in čednosten mladenič izomikal kolikor mogoče v vsakem cziru, da bi zlasti dosegel vrhunec modroslovne omike, po kateri je vedno težil, do kalere je kazal posebno veselje, o kateri se je najraje pogovarjal in razpravljajal s tovariši, šel je na visoke šole v Rim. Koliko bistrumja je kazal prav na polju modroslovja. Večkrat je prišlo med nami do kakega prepornega vprašanja. Pogosto je imel pet, šest nasprotnikov-sošolcev, pa ustrašil se jih ni nikoli. Ako smo dragi zagovarjali svojo trditvev in pri dokazovanju vsi v ognju mahali takorekoč po zraku, znal je on svoji trditvi dati pravo lice in slednjič je največkrat on imel prav. O ti stvari je zapisal tele besede, po katerih se je vedno vedel: „Ko bi pri razgovorih malo bolj razum govoril, kakor pa srce, potem bi že še bilo. Tako se pa unamejo strasti in um čisto zatemne: vsakdo trdi svojo in drugega komaj sliši, kaj hoče povedati, ne da bi se oziral na njegove razloge. Z osebnostmi se bojuje in nazadnje postane pri svojem mnenju. Pri takih prepirih naj se vedno odloči, zakaj se gre, potem pa zagovarjaj vsakdo mirno in trezno svoje. Um naj ima tu besedo — ne čustvo, ne srce, ne samoljubje, ne ošabnost, občutljivost, ostrost, ne svojeglavnost. Pri glavni točki ostani, razlogom se daj prepričati.“

V jeseni l 1897. so ga poslali po nasvetu alojzijeviškega vodstva pod vodijem dr. Josip Lesarjem v uzorni zavod Germanik v Rim, kjer se je na duhu in srcu dalje izobraževal. Koliko se je trudil tamkaj, da bi vspopolnil svoje srce, svojo voljo. Dobro je vedel, da zavetišče in središče človeškega prizadevanje je srce. Od njega je odvisno srečno ali nesrečno življenje. Od srca je odvisno hrepenenje in prizadevanje po dobrem. človekov značaj, njegovo vedenje. Zato je pa tudi pri vsakem človeku najzanimivejše in najvažnejše vprašanje: Kakšno srce ima, kakšna je srčna omika, kako zna samega sebe vladati in zatajevati? Vedel pa je naš Ivan tudi dobro, da je v dosegu popolnosti pomoči treba od zgoraj, od Očeta luči in milosti. In te milosti in pomoči kolikrat jo je prosil Boga že kot gimnazijec v lepi molitvi, ki jo molijo dijaki pred šolo, kolikrat je hrepeneče prosil naj pošlje Očca nebeški svojega sv. Duha iz visočine: „Emitte Spiritum tuum et creabuntur et renovabis faciem terrae — Pošlji svojega Duha in bodo ljubezni plamteli in prenovil boš zemlji obličje.“ In kolikrat je hrepenel in si prizadeval za ljubezen božjo vsa ona prekrasna leta, ki jih je preživel v Alojzijevišču, kjer mu je svetil ginljivi vzgled angeljskega mladeniča sv. Alojzija! In koliko se je trudil za pravo ljubezen do bližnjega! Saj je vedel, da je vrhunec popolnosti ljubezen, ona prva in resnična ljubezen, ki je po besedah apostolovih potrpežljiva, dobrotljiva, ni nevošljiva, ne ravna napačno, se ne napihuje, ni častilakomna, ne išče svojega, ne da se razdražiti, ne misli hudega, ne veseli se krivice, veseli se pa

resnice, vse pretrpi, vse veruje, vse upa, vse rado-voljno prenese.

Koliko je treba truda in zatajevanja, predno doseže človek višjo stopinjo popolnosti! Mnogo se je trudil tudi naš Ivan, da bi prišel do te vzorne popolnosti. Kako prisrčno je prosil Boga luči pravega spoznanja, milosti, napredka in vstrajnosti v dobrem. Ginjivo je čitati njegove besede polne hrepenečih prošenj do Boga, da bi mu dal milosti in popolnosti, po kateri je tako hrepenel že od gimnazijskih let, katero spoznati se je učil ob viru krščanstva v Rimu, po oni popolnosti, ki je znak svetnikov božjih: „O sveta popolnost“, tako piše v svojem zapisniku, „kako velika in kako lepa si in kako čudovita v svetnikih božjih po milosti Kristovi! Srce mi potarejo občudovanja vredni vzgledi starih očakov samotarjev. Kaj in kako so ti delali, trpeli, živeli, kako se zatajevali v vsem iz ljubezni do Krista. Veselje in trpljenje, tolažbo in žalost, zdravje, bolezen, življenje, smrt, — vse sprejemajo z enako vdanostjo in veseljem iz roke božje; ves svet zaničujejo in kar je v njem: vsa svoja nagnenja zatirajo, vse darujejo Bogu, samo njega iščejo, njegovo voljo hočejo in žele izpolnovati — v vsem. In jaz, o Gospod, odpri oči svojemu nevrednemu hlapcu, usmili se, kadar in kakor hočeš.“

Z občudovanja vredno vstrajnostjo je težil pokojni Juvan po duhovskem stanu. Kolikrat nam je bil v tem pogledu vzgled neumornega za blagimi težnjami hrepenečega dijaka vonih gimnazijskih letih, ko mladenič rad omahuje med dobrim in slabim in mu žuga nevarnost za sveto zvanje, za stan, za katerega se pripravlja.

Vse dolžnosti svojega stanu je izvrševal točno in natančno vedoč, da doslednost in vstrajnost veliko koristi, osrečuje človeka, utrjuje značaj in blaži srce.

Tako nam je postal vzgled, kako moramo vzpopolnovati sami sebe in se truditi, da življenje naše prinese kedaj koristnega sadu v čast Bogu in ljudstvu v korist. Mnogo je pričakovala od njega, od tako nadarjenega in krepostnega mladeniča v bližnji prihodnosti domovina in cerkev. Toda Bog je sklenil drugače. Bolezen, ki ga je napadla že v gimnaziji, potrla ga je v Rimu še bolj. Bolezen ga je že pri odhodu v Rim vznemirila, in zanimive so besede, ki jih je ob tej priliki zapisal, besede so to upanja, a tudi vdanosti v voljo božjo: „Na pragu novega oddelka v življenju stojim — kako se mi bo obrnilo, kdo ve to določiti? Z najboljšimi nadami se odpravljam na pot, če se mi izpolnijo. Bog ve. Mogoče je, da se mi utrne zvezda življenja, kakor mislijo mnogi, in potem je konec vsega tukajšnjega umišljenega delovanja . . . in če je tako — Bog daj dober konec! Mogoče je pa tudi, da Vsegamogočni v svojem usmiljenju še sedaj ni sklenil utrgati niti življenja in potem . . . Bog ve, kaj bo, da bi le bilo dobro. Sicer pa me tolaži najbolj ta misel, da bo Bog gotovo vse najboljše izvedel. Če mi je umreti — On ve zakaj, če mi je živeti — Njemu v čast: to je potem moja naloga.“ Po triletnem bivanju v Rimu, ko je napravil strogo skušnjo iz modroslovja in dosegel čast doktorja, se je moral vrniti v domovino slab in bolan. Bežalo je od nas upanje, da bi kedaj stalno

ozdravel, a kar smo toliko želeli, nadejali smo se vendar vsaj nekolikošnega izboljševanja. Toda božja previdnost je odločila drugače. Hiral je čimdalje bolj, pa vedno se nadejajoč, da še ozdravi in se vesel povrne v mesto svojih želja, svojih uzorov, svoje sreče — v Rim. A ta želja se mu ni izpolnila. Avgusta sva bila še skupaj. Z njemu lastno živahnostjo se je še zanimal za najmanjše stvari. Pri slovesu me je z veliko skrbijo vprašal, kedaj ga zopet obiščem. Koncem septembra mu odgovorim, upam, da boš takrat že popolnoma zdrav. Vesel je bil teh besedij in jaz sem tudi ostal zvest svoji besedi. 21. septembra sem ga res obiskal v veliki naglici boječ se, je li še živ ali ne. Prišel sem v zadnjih trenutkih. O ti predragi moj Juvan, sem si mislil, tako mlad, pa moraš umreti. Zakaj ne živiš z nami, da bi skupaj delovali za tiste uzore, za katere smo se tolikrat navduševali? Deloma že v nesvesti mi je na lahko pedal vročo desnico — v zadnjih trenutkih je še odpiral in zapiral trudne oči počasi, kakor ugašajoča sveča. Stoječ med časnostjo in večnostjo se je tiho poslavljaj od nas, dokler ob 7. zvečer ni zatislil svojih očíj in se preselil k Onemu, kateremu je tako goreče služil v življenju. Pa glej ob smrtni uri se mu je razjasnil obraz in iznenadno veselemu, kakor bi imel nebeško prikazen, se mu je zatopila duša v spoznavanje in gledanje tiste popolnosti in lepote, katero je v življenju le nekoliko slutil. Postal je deležen tistega veselja, katerega je le čistim in nedolžnim dušam v tem življenju samo nekoliko dano okusiti.

Tako se je ločil ta nadebudni in blagi mladenič od sveta. Idealno in uzorno je živel, idealno in uzorno je tudi umrl.

Niso nam sube bile oči, ko smo ga izročali v naročje hladni zemlji, saj smo dobro čutili, koliko nam je vzela tiha jama, koliko upov nam zagrnili mrzli grob.

Pa zgodi naj se volja Onega, čegar previdnost vlada. Upamo, da naš Ivan že biva neizmerno srečen v kraljestvu popolnosti, kjer uživa vse to v resnici, za kar si je tukaj prizadeval z vsemi silami mladostnega svojega življenja, saj mu je kreposti in nedolžnosti pravični povračnik podelil obilno plačilo za brezmadežno in čednosti bogato mladost.

Ni sicer dosegel stanu po katerem je hrepenel in se trudil toliko let, svetega stanu mašniškega ni dosegel. Kako je žejal po ti časti in odliki v ponižnosti svojega srca, pričajo prelepe besede, ki jih je pisal mlademu novomašniku, prijatelju že iz zgodnjih gimnazijskih let: „Gospodov svečenik si postal danes“, tako mu čestita, „dosegel si najlepši cilj življenja, sveto čast, ki ji ni enake na zemlji, ne v nebesih. Ne morem Ti povedati, kaka čuvstva mi pretresajo srce pri mislih: tudi meni bi vzhrepenelo srce, da bi stopil pred altar. Če na to mislim, obhaja me strah, a mislim zopet na prelepi „Introibo“: Zakaj si žalostna moja duša? Zaupaj v Boga — in stopil bom pred božji altar — da, zaupaj v Boga: tu se mi širi srce in polni veselja in s tem veseljem se sedaj veselim Tvoje sreče . . .“

Dasi pa tudi ni dosegel sreče Gospodovega duhovnika, da bi mu daroval brezmadežno daritev vsak dan, daroval pa je udan v božjo voljo svoje mladostno življenje Najvišjemu. Upamo, da je z veseljem

sprejel usmiljeni Bog to mlado življenje in mu za trude in boje brezmadežne mladosti dodelil obilno plačilo med svojimi svetniki.

* * *

Dve gomili sta se nam posebno omilili to leto saj to ste gomili, ki križete dvoje najblažjih najzornejših src: gomila krepostnega Ivana Juvana in gomila nedolžnega Mihaela Kogovšeka, tam na pokopališču Šentviškem; dve sočlaski gomili tako blizu skupaj, ločeni le po bistri Savi. V življenju sta se ljubili ti dve blagi duši in oba je smrt združila kmalu. Niso brez pomena žalne besede, ki jih je napisal naš Ivan o smrti svojega prijatelja: „A kdo bi si bil to mislil, Ti moj ljubi dobri Kogovšek! Skoro bi bil zajokal, ko sem prejel nenadno vest, katere nišem pričakoval. Kdo pozna pota Gospodova? Poklical ga je k sebi ob zgodnji uri, da prejme plačilo dneva. Pax Tibi! Mir Tvoji duši! — Kedaj se zopet vidiva!“

Da kmalu ste se zopet našli krepostni duši — ne v dolini solz in britkostij, ampak pri Njem, po katerem ste hrepeneli nju srca.

Tje pa v romantiški kraj, tje pod divno Šmarino goro se bomo radi ozirali; tje na šmartinsko pokopališče, kjer spiš, ljubljani Ivan, smrtno spanje. Bridka nam je sicer ločitev od Tebe, a sije nam veselo upanje zopetnega svidenja. „Kedaj se zopet vidimo?“ Upanje naše je trdno, da prej ali slej; ker vzbudil se bo častitljiv dan, ko se zopet vidimo ne več v umrljivih telesih, ampak poveščani in častitljivi. Zato odložimo žalost radi smrti njegove, veselimo se raje sreče njegove, da je tako zgodaj prejel plačilo neomadeževanih. — Uteši srčno bol, blaga mu mati; otri solzo z obraza, ljubeča ga sestra; ne žaluj, dragi mu brat! Saj pride dan, ki je tudi trpinu Jobu vlil veselega upanja v žalostno srce, da je upapolno vskliknil: „Vem namreč, da moj Odrešenik živi in poslednji dan bom vstal iz zemlje in zopet bom obdan s svojo kožo in v svojem mesu bom gledal svojega Boga“.

F. G.

O pokojnem profesorju Edvardu Albert in drugih znamenitih zdravnikih.

V noči od 25.—26. septembra t. l. je preminul po kapi zadet v Slokomoru (Senftenberg) na Češkem dvorni svetnik in profesor na dunajski univerzi dr. Edvard Albert*) v 60. letu svoje dobe.

Ta sloveči učenjak in znameniti zdravnik je bil veren katoličan, konservativec in vrl sin češkega naroda. V cerkvi se je jako spodbudno

*) Polni naslov mu je bil: dr. Edvard Albert, c. kr. dvorni svetnik, profesor p. o. na dunajski univerzi, član najvišjega zdravstvenega sveta, načelnik I. kirurške klinike in operacijskega zavoda, član gosposke zbornice, komtur Fran Josipovega reda, vitez Leopoldovega reda, član kraljeve znanstvene akademije v Pragi, član Academie de Medicine in društva société de Chirurgie v Parizu, akademije nemških naravoslovcev, častni ud »College royal Surgeons of England«. Tu se vidi, kako je bil v čisljih pri tu in inozemskih učenjakih.

in pobožno vedel. Ko se je nekoč izprehajal s prijateljem, razgovarjala sta se o kolegi — strokovnjaku dr. pl. Nussbaumu v Monakovem, ki gre pred vsako večjo operacijo v bolniško cerkev priporočiti se Materi bežji, Albert je to dejstvo smatral ginljivo in pravilno. „Vedite“, rekel je prijatelju, „dobro znam, kaj je vera, bil sem kdaj ministrant iz veselja do Božje službe“. Spoštoval je sv. cerkev kakor avtoritativno potenco ali merodajno silo ter je rekel nekoč: „Pred oblastjo mora človek koleno upogniti in jaz rajše to storim pred Leonom XIII. nego pred Rotschildom“. Znak njega značaja je bila hvaležnost in zvestoba. Dan pred smrtjo je izjavil: „Kogar Bog ljubi, ta nágloma umrje, ne pa kot penzionist, — on umrje na višku svoje delavnosti.“ To se je nad njim izpolnilo po noči. Bil je ud gosposke zbornice državnega zbora, ter je letos dne 6. marca imel tu vznesen govor v prosepah ravnopravnosti in pomirjenja avstrijskih narodov. Bil je zvest svojemu narodu, za čigar usodo se je vrlo zanimal.

Kot profesor je bil ljubljenec učencev, ponos zdravnikov, velikan učenosti in spretnosti v kirurški stroki. Bil je na čelu kirurgom in operateurjem v avstro-ogerski državi. Vedel se je po gestu: „Noblesse oblige — imenitnost zadoljuje“. Bil je velikodušen. Ako mu je bil kak bolnik le količkaj priporočen, ali da mu je bil že poprej poznat, potem ga je zdravil brezplačno. Tako je n. pr. zdravil nekega duhovnika in nekega znanega umetnika; a ni hotel plačila sprejeti. Takega moža spominj bode blagoslovljen. V obče pa je sploh malo računil, za male operacije je hotel le krog 6 goldinarjev. To je res viteško, res človekoljubno! Mnogo kranjskih zdravnikov se je pod njim šolalo. Ti mu hranijo hvaležen spominj. Kako čislán in priljubljen je bil, kazal je njegov pogreb. Mrtvaško svečanost, ki je trajala 3 ure, je vodil ondotni dekan Pokopal ga je pa p. n. Frydek, škofov generalni vikarij. Na grobu so mu govorili za slovo: Dvorni svetnik Ludwig v imenu profesorjev dunajske medicinske fakultete. Potem dvorni svetnik vitez Koristka za češko akademijo znanosti; dvorni svetnik Cbrobak za c. kr. družbo zdravnikov; profesorja Vrhlicky in Lorenzo v imenu nekdanjih učencev Albertovih; dr. pl. Friedländer v imenu sedanjih učencev; višji zdravstveni svetnik dr. Muha v imenu primarijev splošne bolnice dunajske in profesor Mrasek v imenu starih prijateljev pokojnikovih. In tako počiva ta velikan učenosti in blagi človekoljub na domačem pokopališču, na katerem je dal poprej zgraditi lepo kapelico. Ko se je spustila krsta v jamo, solzil se je navzoči narod. Drugi dan, 4. oktobra, je bilo mrtvaško opravilo po rajncem, katero je izvršil generalni vikarij Frydek in kateremu je prisostvoval češki minister Režek in veliko odlične gospode in priprostih ljudi.

Poleg Alberta se odlikuje mnogo zdravnikov kirurgov iz vseh naročnosti v Evropi. Po izjavi dr. Josipa pl. Ortynskega, praktičnega zdravnika na Dunaju, gre prvenstvo in lavorika kirurgu dr. Mikolič, profesorju na vseučilišču v Vratislavi. Ta je čestokrat poklican na Rusko (Rusi so bogati in dobro plačajo zdravnike); pa vselej se vozi preko Berlina, menda da malo podraži ondotne zdravnike profesorje. Nekoč so se profesorji pritožili pri naučnem ministru v Berlinu, da Mikolič izpusti veliko pre-

davanj v kolegiju. Kaj pa jim je minister odgovoril? „Zadovoljen sem“, pravi, „ako ima dr. Mikolič le 60 kolegij na leto.“ Iz te izjave se vidi, kako visoko se je cenil ta veliki zdravnik.

Jako znamenit je tudi dr. Lister, profesor kirurgiji v Londonu. Rojen je bil dne 5. aprila 1827. Stekel si je mnogo zaslug za izpopolnjenje kirurgije in vpeljal antiseptično lečenje ran (tako zvano Listerjevo obvezilo) po katerem so se dosegli velikanski vspehi: ker se sedaj rane le malokedaj prisadé. Tako nam je pravil ljubljanski dr. Fux,*) ki je nalašč potoval do dr. Nussbauma. Gori smo že omenili dr. pl. Nussbauma, profesorja v Monakovem, ki moli pred vsako važnejšo operacijo. On se prišteva prvim kirurgom v Evropi ter je veren katoličan. Ko je spomladi l. 1890 nevarno zbolel, bilo je v Nemčiji splošno sočutje za tega učenjaka in človekoljuba. Časniki so dan za dnevom prinášali dolge članke o njegovi bolezni. Ozdravel je sicer, pa ni več tako čil kakor poprej. Rojen je bil dne 2. septembra l. 1829. v Monakovem, l. 1860 že je bil imenovan profesorjem na univerzi. Leta 1867 je bil povzdignjen v plemeniti stan. Vsed številnih znanstvenih spisov je postal evropska kapaciteta. Radi svoje spretnosti in bistrega vida pri operacijah pa se prišteva najznamenitejšim kirurgom novejšee dobe. Pri svoji učenosti pa ni zabil javnega življenja in interesov ljudstva. Ze nekaj let sem se poteguje za preosnovo šole in za širjenje popularne vede v zdravništvu. Dr. Nussbaum je torej dika vede, ponos zdravnikov, človekoljub in veren katoličan. Vera in veda sta si družici, druga drugo izpopolnjuje in povišuje.

Omenimo še dr. Pasteurja in dr. Röntgena, ki nista kirurga, a znamenita zdravnika in dobrotnika človeškemu rodu. Obadva sta bila verna katoličana. Pasteur je bil sloveč bakterijolog, ter je izumil zdravilo zoper pasjo steklino. Ustanovil je zavod, kjer se zdravijo ljudje po steklih psih ranjeni. Ti zavodi so se hipoma širili po svetu. V naši monarhiji je najbolji zavod te vrste v Budapeštu. Ko je pred leti umrl v Parizu, napravili so mu sijajen sprevod, kakor nekedaj Newtonu v Londonu. Navzočevali so visoki državni dostojanstveniki in tudi ruski veliki knezi, ki so tačas ondi bivali. Pri prostega ljudstva pa se je na stotisoče vdeležilo po greba. Tako svet čisla učenjaka, zdravnika, katoličana, velikega dobrotnika človeškemu rodu.

Röntgen, profesor in zdravnik na Nemškem, je izumil takozvane Röntgenove žari. — To je naj-novejša in najznamenitejša iznajdba na zdravniškem polju, ki je jako pomembna ter ima veliko prihodnost za seboj. Po teh žarih vidijo zdravniki v notranje dele života, ter spoznavajo spremembe, povzročene po bolezni. Röntgen pa je tudi veren katoličan, v njega hiši se na pr. postna postava strogo izpolnjuje.

Oglejmo si še Avstrijo, Ogersko. V Gradcu biva izvrsten zdravnik in vrl kirurg, to je provincijal usmiljenih bratov, O Emanuel Leitner, ki je tudi ustanovil bolnico v novomeški Kandiji. Na Ogrskem nimajo prav znamenitih kirurgijev. Bolniki

*) Dr. Fux je menil pustiti svoj težki poklic — ker so mu tako pogosto umirali ranjeniki. Antiseptične obveze so ga kirurgiji ohranile.

odličnega stanu dobajajo od tod zato na Dunaj ali pa v Gradec. Gradčani pa pridejo celo često v Ljubljano. Tu biva primarij dr. Edmund Šlajmer, ki slovi kot najspretnjši kirurg in operatér na jugu Avstrije.

Bog deli svoje darove, kakor pravi sv. Pavel (I. Kor 4 11. 28. 30): „Darovi so mnogoteri, Duh pa je le eden, in službe so mnogotere. Gospod pa je eden; enemu je po Duhu dano govorjenje modrosti, enemu dar ozdravljenja v ravno tistem Duhu . . . Vse to pa deli eden in prav tisti Duh, kateri deli slehernemu, kakor hoče“. — Mladega in učenega zdravnika časi učenost zapelje. Pravo pa bo zadel tisti zdravnik, kojemu Bog deli svoje darove, zlasti spoznanja bolezní. Bog tistemu da svojih darov, ki zanje prosi. Ker je pa molitev pri sv. maši najbolj vspešna, prejel jih bode tisti, ki navzočuje zlasti ob nedeljah in praznikih pri sv. maši, ki rade volje božje in cerkvene zapovedi izpolnuje, ki živi v milosti božji.

Poglejmo še nazaj za kakih 50 let. V Mokronogu je bival dr. Papež, pobožen in izvrsten zdravnik. O njem mi je pripovedoval pokojni nadučitelj Josip Potokar, da je vsak petek šel v cerkev molit sveti križev pot; pa je bil tudi tako spreten zdravnik, da je ozdravil bolnika, če je bilo le moč ozdraviti ga. Kdo ni slišal o pokojnem zdravniku Tomo Pircu (roj. l. 1813 † 1880) v Tržiču. Njega spretnost*), zlasti diagnoza, je bila znana po mnogih deželah. Nekoč je bil poklican na Dunaj k gospej dunajskega župana dr. Zelnke. V zboru poklicanih zdravnikov je o bolnici izrazil svoje menenje, kojemu so pritrdili vsi navzoči zdravniki. Mnogo bolnikov je Pirc ozdravil, katerih ozdraviti drugim zdravnikom ni bilo dano. Postal je pa tako sloveč tudi radi svojih vstrajnih študij. Njega recepti so bili naravnost klasične vrednosti. Zdravnik brez knjig ne bo dolgo slovel Saj je tudi pri umrem dr. Madru (gl. „Danico“ 1899, str.) glavni vzrok njega odličnosti v diagnozi bil vstrajni študij in pa, se ve, prirojeni mu talent. Mader je bil namreč vedno zelo odličen gimnazijec. A Pirc je bil tudi veren katoličan. Dokler je le mogel, prisostvoval je sv. maši ob nedeljah in zapovedanih praznikih, dasi je težko hodil v cerkev, ker je bil obilnega života; pot pa strma do cerkve.

Kaj beremo v sv. pismu o zdravnikih? Modri Sirah (38, 1.) pravi: Spoštuj zdravnika za voljo potrebe, zakaj Najvišji ga je vstvaril. Vsako zdravilo je namreč od Boga, on pa od kralja plačilo prejema, (da uboge zastoj ozdravlja) Ne puščaj ga od sebe, dokler njegove pomoči potrebuješ* (to se pravi: pojdi k zdravniku, kedar si bolan; potem boš nevarni bolezní prišel v okom). Kdor ne zna, da je zdravnikova služba težavna, telesno in duševno? Kolikrat mu je vstati po noči, kolikrat izvrševati težavne operacije, pri katerih je treba telesnega in duševnega napora? Kolika odgovornost pred svetom in pred Bogom?

*) Pirc je gledal bolniku le v obraz, časi potipal za žilo in spoznal je bolezen. On ni perkutiral prsi, niti ni poslušal bitja srca iz pljuč. Ptujci na Bledu bivajoči so čestokrat prihajali v Tržič Pircu consultirat.

Zato prav storijo bolniki, ki molijo za svoje zdravnike, naj bi je podpiral s svojo milostjo Bog

Župnik Alojzij Kummer.

I. Bratovske zadeve

molitvenega apostoljstva.

Nameni za mesec oktober 1900.

(Spis potrdili in blagoslovili sv. Oče.)

a) Glavni namen:

- 9.) **Sv. Božidar.** Duhovniki in obhajanci Mladeniške družbe. Edinost med katoličani.
- 10.) **Sv. Andrej Avelin.** Delalski stan. Cerkevne stavbe. Važne trgovske zadeve.
- 11.) **Sv. Martin, škof.** Šolsko vprašanje. Kristijani na Kitajskem. Duhovnopastirska dela.
- 12.) **Sv. Martin, papež.** Sv. oče. Uradniki. Srečna zadnja ura. Povrat družbe Jezusove v Nemčijo.
- 13.) **Sv. Stanislav Kostka.** Slovani. Učeca se mladina. Redovniški novinci. Zvolitev poklica.
- 14.) **Sv. Jozafat.** Katoliška cerkev na Rustem. Rokodelski stan. Pomirjenje narodnostnega prepira.
- 15.) **Sv. Leopold, mejni grof.** Hiša habsburška. Krščansko gibanje na Dunaju. Dobre državnozborske volitve za Avstrijo.

N.

Listek.

Gospo Ivanko Trtnikovo, rojeno Škofičevo, smo 30. oktobra t. l. spremili k počitku do sv. Krištofa. Celjskega profesorja dr. Ivana Trtnika soprogo in umrlo v Celji soroj. Ljubljankanko pripeljali namreč sem v rodno zemljo k večnemu počitku. Vneta vernica, torej tudi vneta Slovenka, je darom 100 gld. postala „Družbi sv. Cirila in Metoda“ pokroviteljica še neomežena. Sledila je v tem domoljubnem duhu svojega častitega bratranca, škofije-loškega sodnika dr. Frana Škofic, ki je umirajoč odločil svojo glavno dednico našo družbo. Škofic-Trtnikovi rodbini, rojeni prijateljici te velekoristne družbe, čast in hvala ob tej žalopriliki. Kar nam je žrtvovala denarja, naložen je tako, da se le teže bolje naloži v Slovencih. Umrli domorodkinji pri Vseusmiljenem večno veselje!

Škofijska kronika.

Premilostni gospod knežškof dr. Anton Bonaventura Jeglič se je odpeljal petek, 26. oktobra 1900, v Škofijo Loko, kjer je soboto dopoludne v uršulinskem samostanu sprejel slovesne obljube dveh sester lajik Popoludne je šel v Retéče, kjer je nedeljo zjutraj vsprejel 70 deklet v Marijino družbo. Isti dan je ob pol 12. uri dopoludne blagoslovil novo gluhonemnico v Ljubljani. — V ponedeljek 29. oktobra se je mil. g. škof Jakob Trobec vrnil v svojo drugo domačijo. Odšel iz Ljubljane obišče na poti Trsat, Loreto in Rim. Iz Neapolja se odpelje preko Gibraltarja v Ameriko.

— 8 —